

Németségbe és kivált Székelybe különösen a magyar kukorica viték nagy tömegben és használtatik leginkább szeszégetésre a gyárakban.

Eddig az idézett lap. A buzdítás, mely ezen sorokban foglaltatik, tulajdonképen a porosz birodalom gazdához van intéve. Nálunk nem lehet panaszolni, hogy ezen hasznos növénynek természetese terüleg elhanyagoltatnék. Sőt igen kiváló helyet foglal el veteményeink között; több vidéken pedig uralkodó mezei természetű. De arra, hogy me felesleges t. gazdasárainkat figyelmeztetni, miszerint, ha a kukorica által kitálatásban levő élénkebb kérésletet hasznukra kívánják fordítani: el ne mulaszták, megfelelő árakkal és árákkal állépní versenyre a világgia czokorok. Ezt pedig csak úgy fogják eredményel tehetni: ha a magának (a fajának) gondos megválasztása, illetőleg nemesítése, továbbá a legcélszerűbb művelésmodoknak szorgalmas gyakorlása, végre általában vége értelmes meg időszerű kezelet által — a termékek minőség és mennyiségileg fokozni, emellett pedig lehetőleg olcsón kiállítani elég ügyesek és képesek lesznek. (E. G. L.)

Bihar-Nagyhajom, 1866. decz. 22.

T. szerkesztő ur!

Mezővárosunkról, becses lapjában, tudomásom szerint eddig említés is alig történt, engedelmevel, a „Hortobágy” tisztelet olvasóival megkíséreltem közönségünket némilig megismertetni.

Nagyhajom s a hozzá tartozó Kisbajom fekszik Bihar megye szélén, Békés megye szomszédságában, melytől csak a már kiszáradt Berettyó árka választja el: szomszéd községek N. Rábé, Báránd és Udvari.

Nagyhajom évek előtt gyékényvel, náddal, hallass és csikokkal annyira bővelkedett, hogy több közelebb eső város egy maga elláthatott s a szegényebb sorsúknak ezekből volt jövedelmi forrása.

A közelebbi években kiszáradva a Berettyó, az egész rét, — nehány darab kaszáló kivéve — legelőnek használtatik s így sem gyékény, sem nád nem terem benne. — Azonban a szorgalmas nép szavatoltnak meg a 6-7 mérföldnyire eső komád, vészti és csökönai rétre s ott vag annyi gyékényt, mennyit családja kitartására, egy évre elegendőnek lát. — Kevesebb ház van községünkben, hol a gyékény nem szóvik. — Már a 6-7 éves gyermek tudja készíteni a szövéshez szükséges sodrásokot és szálakat; s nincs oly nő, ki ha dolgozik, élmen kívül 10-20 krt ne keresne. — Évenként több ezer forintul van be a gyékényből községünkbe, mondhatom, hogy nálunk a munkás ember, bármely időben tisztességes megélhet. — A gyékénykészítésnél, földművelés, marha- és birka-tenyésztés a lakosság foglalkozása.

Nagy előnye szolgál városunknak hetenkint péntek napon tartani szokott népes vására, melyet debreczeni s több kisebb városi közművek s a felvidéki tótok stb. látogatnak. Van a községben posta-kiadóhivatal, gyógyszerár, több kisebb s egy pár nagyobb kereskedés. Van takarékpénztárunk is.

Tíz év óta városunk építkezést tekintetében nagyot haladt. Ez idő alatt épült kettős főiskolánk, tanítói lakokkal: a mult évben pedig templomunk, tornyával együtt egészen kijavított, részben újonnan készítettet. Vécsei építész ur vállalkozása s vezetése alatt; mindez bár tetemes költségre került, mégis a lakosság kevés terhelés történt, mennyiben az egyházi és városi előjárás érvelés eljárása folytán az évek előtt használatban álló földet bére adták — az így begyűlt összegben fel, kevesebb — a birtokaranylások kivételéül egyes lakosokra. Jósvó éven pedig új nyitaskola fog építtetni.

Ennyire haladt községünk a közelebbi tíz év alatt.

Ily előmenetelnél mellett mindazáltal hátra vagyunk a szellemiekben. Nincs olvasóegyletünk; pedig egyetértés és csekély áldozattal létre jöhetne. Hirtalpot is az egyházi és városi hivatalnokok kívül alig találunk, pedig vannak köztünk tehetséges gyének, — mondhatni garakok — kik midőn a test nem megadja a magét, — ugyancsak a lelki életzetet pár forintra évenként szívesen áldozhatnák! — hiszen kedves polgártársaim! sokszor hallottátok, — ha nem olvastátok is — ana profétai mondattal: „elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való!” Es ez tökéletes igaz; de másföldi kétségem kívüli igaz az is, hogy midőn az irad. Nál partóljuk, ugyancsak nemzetiségünket, nemzeti felvirágzásunkat segítjük elő!

Városunk éven a marhavész teljesen megkímélte, noha a szomszéd községekben csaknem mindenütt pusztított.

Azonban a kolera hozánk is bekopogott s a mult október és november hónapokban több erőteljes fériót s múlt magával ragadott. De — hála a gondviselésnek már megszabadultunk a bajtól is.

1619. Január 6-dikán méltóságos Bedegi Nyári István ur több testvérei nevében meg Bogdányi János és Apáthi Sándorral számos gyengyes hajtnk kíséretében városunkba beszéllottak és három napig itt időztek, amely idő alatt némely engedmények és szerződésük alapján a város felett való őr hatalmat magoknak ki akarták leányon való jogon croszakolni, de a sok szabadkozások és beszédek után abban egyeztek meg a várossal, hogy míg Erdélybe a fejedelemhez e tárgyban elküldött követek a rendelleltel visszakerének mindkét fél csendességben maradjon.

Február 6-dikán 1619-ben. Bethlen Gábor fejedelem ó magassága megbízottja Csukát Leonard és a nagyváradi káptalan követjei Károlyi Ábrahám és Literatus Mihály a fejedelem rendeltetéből a városunkba megérkeztek és az összehívott tanács előtt a fejedelem azon parancsát tartalmazó levelt olvastattak fel, melyben meghagyatik, hogy azon biztos alapon nem alapuló 2000 forint, melyet enyngi Török István életében évenként köteles volt a város fizetni. — nevezettnek törvényes örökösei nem maradván hátra, — ezentul se Nyári István ó nagyságának se testvéreinek nem lesz köteles fizetni a város és annak fizetését betölti, valamint parancsolatainknak sem kell engedelmeskedni, hanem egyedül a fejedelem parancsait lesz köteles teljesíteni.

1619. Biro Mike Pál; Aranyos Balázs, Király János, Bika Bálint, Tisza János, Lakatos György, Szabó Miklós tanácsbeliek a főtörvényeszen, az alsón pedig Bacsó János, Ötvös István, Kabak Tamás, Csongrádi János, Törös János, Dobozy Sebástyán.

1620. Biro Szűcs Gergely; Mike János, Makay Pál, Somogyi Mihály, Szappanos István, Gazdag Gáspár, Gyurta János, a törvényeszenél: Portóro Jakab, Torma Miklós, Bogárdi János, Szabó Ferencz, Derecskei Szűcs István, Gergely Gáspár az alsó törvényeszi tanácsosok.

1621. Az egész esztendő veszedelmekkel teljesen folyt le, háboruval veszedelmek csapatokkál fenyegetve, az (gminden-nemű csapásaival irgalmatlanul üldözve, a folyóvizek folytonos kiontesével örökös, örökös záporokkal elárasztva, a mezeimunkák a legkiossabbban sem hajthaták végre, minden rotha-

Nem mulasztatom el fűjadalommal közölni, mikép mult szeptember hónapban kísértük ki örök nyughelyére egyházunk közszeretben állt, ékeszölő lelkipásztorát T. Török József urat, élte 61-dik évében. Gyászoló szélid nejen kívül három fiát és három leány-gyermeke siratja az elhunyt érdemes házastársnak és atyának kimulát. Számos lelkesítésűrs, rokonai, barátai s ref. egyházunk csaknem minden tagja részt vett a gyászolók keserűben. Csaké porrai!

A közelebb tartandó lelkeszválasztás eredményét, t. szerkesztő ur engedelmevel, annak idejében közölni fogom.*) Bajomi.

Hogy áll a világ?

(S.) Alig van széles e földeteken diplomatiai kérdés, mely a keresztény világot nagyobb mérvben érdekelné, mint a római kérdés, midőn nem kevesebb forgó szobán a pápa világi uralma. Róma diplomatái jól tudják azt, hogy az olasz nemzet előtt mint édes ábrándkép merül föl a rég lezajlott századok homályából a hajdani római birodalom nagysága s a késő ivadéki előtt mint pharosi fény ragyog föl a cesárokról: jól tudják, hogy az olasz nem pihen meg azon vívmányok után, melyeket az ő szerencse nyújt a Olaszországot csak akkor látja teljesnek, ha az a római államok megszerzése által lesz kiegészítve. Ugyáltszik Tonello minden kővet megmozgat, hogy megbizójának Viktor Emannel királynak kedvét töltse, s már nehány ízben értekezett Antonelli bíbornokkal. Mily eredmények lesznek ez értekezések, még alig lehet gyanítani. Tény hogy a római udvar nem igen hajlandó az elutasásra, sőt a pápa határozottan kijelentette, hogy nem távozik Rómából. Ugyáltszik még nem vesztik el minden reményét a francziák támogatásában. A „W.—” párisi levelezője is iri legközelebb, hogy a francziák császára nemcsak hogy egyet értett vele utazási tervével, sőt sürgeti annak mielőbbi valóstását. A császárné „l'Aigle” gyors hajó szállítandja a héthalam városába, kísértetve „Provence” pancélos fregatái által. Vannak azonban többé kelt táviratok, melyek megeztelői ugyeknek a császárné elutazási szándékát.

Ha a császárné tervezett útja megihusul, akkor körülbelül az egész új terv csak szennyvesztés volt s kiti nek, hogy Napoleon saját sorsára hagyja a pápát, ki pedig oly bizalomteljesen tekint Páris felé, várván a bárka galambját, mely számára a béke olajját lenne meghozandó.

Némi elővizálati rendszabályok egyebiránt jónak látszának s holmi nevezetesebb okmányoknak biztos helyre szállítgatását épen nem tartak feleslegeseknek. — Így például a jésuiták titkos levéltára, mint feltöbbször kincs, több értékes tárgyakkal Marsellebe vitetett a franczia sors védelme alá. E tényekből azt következtetni bizonyos baj, hogy Rómában minden eshetőségre elkészült egy új hszí mikép, ha az jésuiták is követni fogják levéltárukat, a kiegészítési műve is hamarabb létre ju.

A keleti kérdés mindinkább előtérbe nyomul. Újabb és újabb hatalmi szövetségek merülnek föl az egéto kérdés megoldására. Pengetik a porosz orszóvetéséget sőt legújában azt is emlegetik, hogy Moustier marcsis több értékes tárggyal Marsellebe vitetett a franczia sors védelme alá. E tényekből azt következtetni bizonyos baj, hogy Rómában minden eshetőségre elkészült egy új hszí mikép, ha az jésuiták is követni fogják levéltárukat, a kiegészítési műve is hamarabb létre ju.

Ausztrianak Olaszországgal való együtkezését, megbizható helyről nyert értesítés folytán, a „Freundenblatt”

*) Örömmel fogadjuk időnkint szives tudósításait. Lapunk a helyi és vidéki közérdeket egyaránt képviseli s ez ezért felelté ohtandó lenne, ha más vidéki helységek értesítményeiből is mentül számosabbban tájékoskodnánk, kik a közügyi mozzanatait időnkint lapunkkal tudatni sziveskednének. Szerk.

alaptalannak állítja, mert az Oroszországgal való viszony az osztrák kabinetnek most fölvert érdekpont. ellentétben állna, mivel, ha jelenben Oroszországnak szövetséges társ kerestetnék, annak kivüvi jelleme lenne, míg az osztrák kabinetnek törekednie kell Ausztria békéjét minden bonyodalomtól menten tartani.

Debreczeni hirmondó.

○ A debreczeni daláregylet december 23-dikán délután tartá meg rendes közgyűlését. Az igazgatóválasztmányának az egylet évi működéséről tett jelentése felolvastatván, tudomásul vétetett; a pénztári kimutatás szerint az előbbi maradvánnyal együtt bevétel volt a mult évben 1043 ft. 60 kr., — kiadás 571 ft. 80 kr.; és így a jövő egyletre maradt készpénzben 471 ft. 80 kr., melynek nagyobb része a takarékpénztárban van elhelyezve; a pénztári számadás megvizsgálására küldött bizottság a budai dalárúnepelel által vélelmetlen elhalt karnagy Gáspár Ignác sírkövére az özevnyek 50 forint határozattal átadati. Az előnk, tisztásai és a választmány nevében is lemondván, a közgyűlés korelnköt választott, kinek elnöksége alatt titkos szavazás után előnké Komlóssy Imre, alelnöké Komlóssy Lajos, pénztárnokké Márton László, jegyzővé Zivuska Ferencz, levélt. és szertárnokké Komjáthy László, karnagygyá P o z o r s z k y Á g o s t z e n e d i e k e n t a n r 1 0 0 f t. é v i t e r e t e l e t t a j l a l v a l a s t m á n y i t a g o k e l t e t t: B o e r K á l m á n, O s a n a k J ó z s e f, G a s z n e r P á l, G r é f S á n d o r, H a b e r J ó z s e f, K a c s ó F e r e n c z, K a p p e c z P á l, K ó h o r B., S c h a i t t A., S z w o b o d a J. V a l a s t m á n y k e g. E g y l e t i t a g v o l t a m u l t é v b e n 2 2 6. A k ö z g y ű l e s e n j e l e n y o m t a m e g i e g e r k i, h o g y a t a g o k g y ű j t e s e t e n s z o r g a l m a n k ö z r e m ű k ö n e k s k ű l o n o s a n a l l a n d o m i t k ö d t a g o k a l a r t a f a j a l a h a z a i d o l t o r j e s t e s e t s m i v e l e s t, a g y t á r s a e l t f e j l e s z t e s é t e l ő m o d a t t a n d j a k.

† Ünnepmásodnapján temetettél számos részvétel kíséretével Reményi Roza színházunk egyik tehetséges kardenokója. Végtesztességételen a színház kardenokai és kardenokai emleketek. Déke havaira.

○ A lövészegylet ma d. e. 10 órakor tartja közgyűlését a kaszinó teremében. Tárgyai a gyűlésnek: az ideiglenes választmány jelentése és tisztviselői választása.

— Mult vasárnap kísértetett ki örök nyugalomhelyére néh. Böszörményi Károly volt alkotm. főkapitány. Végtesztességételen oly nagy számmal jelentek meg tisztelői, barátai és ismerősei, hogy nemcsak az udvar, de az utca is telve volt emberekkel. E gyászalkalommal a kistéplomban n. Révész Bálint ur monda az elhunyt fölött megdöntő szép beszédet, mely után a dobosok tisztelettel ki az oly sok jóbarát és ismerős által gyászolt férfiú hamvai. Aldás emleketek.

— A debreczeni kertészeti egylet jövő 1867-dik évi január 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a kaszinó teremében tartandó rendes közgyűlésére az egylet tagjai tisztelettel meghívattak. Tárgyak: 1) évi jelentés és vagyonskimutatás. 2) az új alapszabályok megállapítása. 3) Tiszújítás. Debreczen 1866. decz. 29-én tartott választmányi ülésből. — Simonyi Imre, egylet elnök. Sz. Új napló Sándor, egylet jegyző.

— Ünnepmásodik napján kezdé meg előadását Bakonyi István daltársulata Tornyai Károlyval. A társulat tagjai, kevés kivétellel ugyanazok, kik első ízben Debreczenben voltak s már azon időtől a közönség kedvenceivé váltak.

— Azon lelkes urholgyeknek, kik a helybeli színház keléseit egy sajátkezeléssel készített díszes színházterülettel gazdagítani kezgyeskedtek, midőn a legemlyebb állam a színház nevében nyilvánított szerezésénél érem mgam, egyzersmind a határokolma a debreczeni színház, továbbá is városunk minden szeglet, s jórt lelkesítő halngyei magybeszi gyelmek s pártfogásába ajánlani. — Debreczen 1866. Decz. 27. — Kiss Sándor, a debreczeni színház-intendása.

— A helybeli ref. főiskolának a napokban egyik reményteljes növendéke mult ki. Járó Gábor első éves bölcsész volt ez, ki iskolai pályáján kitünő sikerrel haladt s minden ismerőseny szeretéttel mindon kiérdemelte. Nagy számmal egybegyűlt ifjak kíséretében barátai vitték a korán elhunyt szépműnyű ifjat a cseglédeutjai sírterebbe, ahol a fájó szívvel adták át az öröknyugalomnak. — Béke porrai.

— Egy debreczeni 60,000-es örög ur, mint a minap már futólag említott, hirdetés útján kereste élete párját. Nem kívánt többet vele 3000 forintnál. E hirdetés a „K. K.”-ben is megjelent, egyenesen az erdélyi nökhöz intézve; mire a „Székely Néplap”-ban következő feleletet adt többnek nevében egy derék székyi nő: A. Kolozsvári K. 139-dik számában egy hirdetés van, mely tréfának igen silány, valónak igen szomorító, mert borzasztó súlyedszömben kell ott lenni az erkölcsi illedék értekelnek, hol egy szent viszonyt árverés útján létesíteni, a sze-

hallotta, átértette s érzette, az bizonyosan sokáig nem fogja fedelni a nyert éveteket. Több napi szünet után ünnepmásodnapján ismét a „Tékozló” került színe. E tündérre meg mindig kedvence a közönségnek, mint a tömött színház eléggé igazolt és alkalommal is. Szabó (Bálint szolga), Foltényiné (egy örög asszony) s Molnárné (Katicza) mind megannyiredelet alkottak s a nézőknek elég éveteket nyújtának. Előadás végével Buzmag gépész is előtapsoltatott rejtekkel. E figyelmet tevékeny tolmácmáért méltán meg is érdemelte.

Csőtörtökön „Pórnuljársz ha egyedül jársz” című színpadunkon másodszor adatott 3 felvonásos színmű. Kerekded előadás, melynek végével a „Nőnév elde” 1 felvonásos operette következett. Emiben lépett föl először G. e r e s János újonnan szerződött tag, Károly jöppé színpadon. Szép rokonzenes tenorhangja s könnyed, fész nélküli játéka a közönség figyelmét már első megjelenésével magára vona. A színtársulat a derék új tagja kétségkívül sokat haladt pályáján azon pár év alatt, mióta őt a debreczeni színpadon utólszor látok. Átálában az egész előadás a legsikerültebbnek mondható.

Pénteken új díszlet és jelmezekkel Verdi 5 felvonásos dalmely, az itt először színe került. „A l a r c z o s b á l i ” gyönyörűkötötte a nagy számmal egybegyűlt közönséget. Verdi e kedves dallamos operája, köztetszében részestül. T a n n e r k e l l e (René) ismét bálalkalma volt erőteljes szép hangjának kelő elismerést szerezni. Szabó Róza (Amália) most is kedves jelenség volt s szép tiszta éneke zajos taps, kihívás és virágcsokorral méltán nyolttatott. B. Kölesli L. (Oszkár) kellemes alakja, ügyes, feszeltlen játéka s éneke ezuttal is mint rendezett, teljesen előjárja a közönséget. O d r y (Samuel) föl is csak dícsérettel kell emlékeztetni, miniszintén Fekteről, (Richard) kinek hangja bár kissé fátályozott volt, de az előfordult nehézségeket leküzdte teljes erővel igyekezett. — Az új öltönyök Püspöki Imre felügyelete alatt a legnagyobb csinnal készülték, az új díszlet pedig Mühlhofer Vilmos koburgy udv. színház festőjének érdeme.

Színházi szemle.

(Y.) „Lammermoori Lucia” ismét nagy és díszes közönség előtt került színe e hó 20-kán. A főszerep Térey Antónia kezében volt, kinek Lucia a legálásabb anyagot szolgáltatja arra, hogy iskolázott szép hangjával, érzelmes előadásával s helyes játékaival magának elismerést szerezzen. Az 1-ső felvonásban előjött duett, mi Fekterrel énekel, előadásának leghatásosabb s legszebb részét képezte, miért Fekterrel együtt a közönség élénk elismerésében részestül. O d r y f o r f a s s é k e l l e m s h a n g j a, s természetesen játéka, Tanner tűz és erőteljes előadása által tűnt ki. Gazdag kis szerepekért csinosan töltötte be. Az előadás általában sikerült volt, s ki ez estén Lucia szívebátó dallamait

rény nőiség méltóságát pellengérré állítni szándékoznak. Nem is hiszem, hogy azon ur, ki éveit nem érdemelkedik, hanem ezekkel akarja lenyomatni, magyar ember volna; mert az több kegyelettel viseltetnék a nők méltóságát önzetele iránt, mintsem azt oly feltevésel sérthette volna, hogy árucikkükül fogják magukat bejelenteni egy embernél, ki más uton feleséget nem tudott szerezni. Figyelmeltetjük azon urat, hogy a czégen téved. Biztosítom, hogy Erdélyből becsületes nő, nem olyan, ki még nekik becsületes jellemén kívül semmije sincs, (milyent olyan taláhatna maga számára az öreg ur, hálat adhatna istennek) nem fog nála jelentkezni egy sem. Es ha ily módon, ki tudja honnan is tud magának feleséget szerezni, azt egy jóvaló magyar ember sem fogja tőle irigyelni, hanem azt mondja rá: „Szegény tatár!”

** Mint értesülünk a főiskola udvarán az eddig annyira érezett vízhiányon legközelebb árteki kut fúrást által lesz segítve.

* A debreczeni színházunk jubileum ajándékozta: 69. Bálási Józsefné kék atlasz női gallér; két fehér csipke női gallér; 4 pongolya főkötő; egy fekete till-anglis kendő; egy kosár; 3 fekete üveg; fehér tejes edény; 2 barna eszcsze; 2 fehér eszcsze; 4 eszcszal; 2 üveg gyertyatartó-ellenző. 70. Kovács Sándor barna posztó felöltő; egy diszkard; 2 kalap. 71. Gutman Mór: egy medvebőr; 2 magas tetőji kalap; 2 főkötő. 72. Sz. J. né: rózsaszín gallér; fekete selyem magyar derék; ugyanyolyan kaschmirből; fehér till angl. kötő; 2 kék és 1 fehér porcellán virágtartó; egy fehér struccolt; fehér kocsagtoll; szürke toll; csakóra való szűrt-furgó; zöld kis toll; egy csomó barna selyem ruha; két fekete mentekötő; egy zöld kerek kalap; aranyos szélű vörös táca; egy himzett csengettyűhúzó; egy csomó vörös sinór; egy csomó sárga sinór veres csikkal; 14 sapkára való rózsza; 20 ugyanolyan nemzeti szinű; 29 csukórúza, nemzeti szinű; 45 ugyanolyan címeres sapka rózsza: 15 kardbott nemzeti szinű; 4 ugyanolyan szar nélküli; egy csomó nemzeti sinór; két magyar czimer. 73. Simonffy Imre: egy fekete posztó frakk. 74. N. N. magas tetőji kalap. 75. Friedl Károly: fekete frakk. 76. P. a p. Sándor: egy óz bór széles vörös posztóval bevezve. — Ezen becsületes ajándékokat a színházi bizottság nevében köszönetet mondván, a további ajándékok is örömmel fogadtatnak s Püspöki Imre ruháinaknál a színház épületében bármikor átadhatók. — Debreczen 1866. decz 28. Komlósi S. Imre bizottm. elnök.

Meghaltaik: Decz. 18. Csapó. Szalai István 62 éves. Liszkai János 1. Ester 3 é. Czegléda. Molnár József 1. József 2. 52 é. 14. Pflau. Mikó Maria f. Ferencz 7. 1/2 é. Piacza. Kerek István 67 é. Czegléda. Vengy Mihály f. Mihály 1. 1/2 é. Csapó. Keeskes Ferencz f. Erzsébet 60 é. 15. Pflau. Kálai József 1. Julianna 8. 52 é. Gyarmati Jánosné Rozma Julianna 23 é. Várad. Jákó Gábor 18 é. Hat. Balogh Sándor István 5 é. Hat. u. Faragó Mihály 1. Ester 3. 52 é. Czegléda. Csányi Jánosné Teréz 71 é. A ref. szeg. házban Kis Bálint f. Bálint 1. 1/2 é. Csapó. Karsai András f. András 1. 1/2 é. Csapó. Nyári István 1. Julianna 7. 1/2 é. Pflau. Hlyés József 1. Erzsébet 1. 1/2 é. Molnár János f. Sándor 2. 52 é. Be-lényesi Némethi Julianna 47 é. 18. Czegléda. Csányi Jánosné Asóthi Krisztina 71 é. Deér István f. István 7. 1/2 é. A közközlésben Varga János 22 é. Pflau. Gál Péter 53 é. 19. Márta Gábor f. Gábor 2 é. 20. Hat. u. Szántó Lőrincz f. Sándor 7. 1/2 é. A közközlésben Tóth József 61 é. Vargu. Katona Péter f. Simón Julianna 20 é. Csapó. Konez Jánosné Imre Zsuzsanna 67 é. Piacza. Boszorményi Károly 42 é. 21. Pflau. Nyári József 1. Julianna 1. é. 22. Tóth Mihály 1. Sára 7. 1/2 é. Vargu. Sarkadi Julianna 1. Károly 1. 1/2 é. Pflau. Kis Ferenczéné Benke Julianna 30 é. 23. Hat. u. Kapitány Andrásné Kis Maria 72 é. Balogh András f. András 2. 1/2 é. Czegléda. Ungvári Bálint f. Bálint 1. 1/2 é. Hat. u. Hajdu Julianna f. József 10. 1/2 é. Pflau. Kovács István 1. Julianna 1. 1/2 é. 25. Szőke József f. József 3 é. Pflau. Sáros Lajos f. Imre 7. 1/2 é. Serecs Lajos f. Lajos 2 é. Czegléda. Jenei József Berzetai Zsuzsanna 48 é. Tarjányi Mihály f. István 3. 1/2 é. 26. Soos Gábor f. Gábor 7. 1/2 é. Sziget Péterné Holosi Sára 60 é. 27. Boldi Imre f. Lajos 1. 1/2 é. Piacz utca Bihari Mihály f. István 1. 1/2 é. Szilágyi Sára 1. Julianna 1. 1/2 é. Vargu. Gróf Kristófié Kis Zsuzsanna.

Közügyek.

— A magyar országgyűlés föliarát Czirák János gróf a felsőház alelnöke és Andrássy Gyula gróf a képviselőház alelnöke hétfőn d. u. 1 órakor nyújtották át ö felségének. A küldöttség szavaira ö felsége magyar nyelven válaszolt, hogy a magyar országgyűlés föliarát által éretett megfontolással alá fogja venni és határozatát az országgyűlésnek legkegye. kir. leirat által annak idején tudtul adja. A hivatalos ténny ö felsége még néhány kegytelvessz szót intézvén a küllöttséghez, a fogadtatás véget ért.

A n-ward kolozsvári vasutvonul nejmjelzési elomunkálataival foglalkozó mérnöki tesztel működéséről, s a működők nézetirányáról, az erdélyi gazd. egyesület útján úgy értesültünk, hogy e vonalnak erdélyi nejmjelzési javaslata alkalmasint ezuttal is helyben fog hagyatni.

Vidék.

* Gyöngyös város az ottani polgármester vezérlete alatt küldöttséget intézett a pest-losonci vasutársulat elnöke, gróf Forgách A. o. excajhoz, mely azt kérelmezte, hogy építtetné ki a társulat már tavasszal a hatvan-gyöngyösi szárny-vonalat. A küldöttség kiemelte, hogy a város e kiegészítés érdekében minden lehetséges áldozatra kész. Gróf Forgách ö excaj megígérte, hogy illető helyen azonnal megteszi a lépéseket a város e ohányán valósalítására. Eger és Miskolc városok szintén hasonló kérelmet készülnék előterjesztetni a pest-losonci vasutársulat képviselőihez.

* Miskolcon „Borsod” című gazdasági, ipar-, kereskedelmi és vegyes tartalmu hetilap indul meg jövő január hóban. Szerkesztő és kiadóulajdonos Rád Ádám. Megjelen minden esztőtörtökön egy közpungyűsáru éven. Előfizetési ára egész évre 3 frt 50 kr., félve 1 frt 50 kr.

* Asszonyrészen Siechman Ignác birtokosnak gőzmalma, olajtű- és szeszgyára, pár ezer köböl napraforgó-mag, sok olaj, liszt és gabonakészlet, tiz martaleka lett. Az épületek a gép-részekkel együtt, állítólag 40000 frtig biztosítva voltak; egyéb elégett gabona, liszt, stb. készlet biztosítatlan maradt.

* Ersemlyében Jonász József izraelitának hasonlóan e napokban 1700 pöriz dohánya, — mely 100 mázsáig, mázsánként 10 forintjával a pesti biztosítótól intéznetül való biztosítva — elhamvadit. Ugyancsak Ersemlyében D. S. földbirtokosnak e napokban pinczét feltörték s 12 seber borát raboltak el; a tettesek még nem tudják.

* H.-M.-Vásárhelyen az ottani dalárda í. h. 1-jén esti 8 órakor dalestíyit rendezett a kaszinó terében. Nagy közönség jelent meg hallgatni az előttük is ismeretes jeles dalárda

szép dalait. A műsorozat bevégezte után táncmulatság rögtönzöttetett.

Irodalom.

Arany János, a legnagyobb magyar költő, előfizetési fölhívást küldött szét összes költeményeire. — Az előfizetési felhívás így hangzik: „Szerződésim lejártaival végre azon helyzetbe jutottam, hogy eddigi költőim énekeim összes kiadványokból némelyik épen nem, más csupán gyűjtékben, vagy alakra, nagyságra egymástól különböző kiállításban lévő kapható: kedves dolgot véltem cselekedni, ha az előzött domb egyforma, összes új kiadásban megszerzésre lehetővé teszem e költemények barátaira nézve. Erlelte elhatározásom a gondolat, hogy most még a rendezés, sajtó alá készítés munkáját személyesen végezhetem, s legalább egy összes kiadás szerzői javító gondjaim alatt jelen meg. Később, ki tudja, tehetségem-e megadja? De a mi főképe lépésre bir, azt sem halgatom el. Ohajtam megérni az időt, hogy elvonulva másnémi, terhes foglalkozásaimtól, pár évet nagyobb töredékeim befejezésére szentelhessek, mert „vita brevis ars longa.” A közönség, az összes kiadás pártolással, közelebb juttatna ohajjot cselozhoz, miután a kiadó érkeke bizonyos arányban az enyém is.”

E kiadó Ráth Mór, ki kétféle kiadást rendez. Az egyik kis nyolczad rétu hat kötet lesz, mindössze száz év. A másik album-szerű 50 ives nagy kötet. Amabban a költőnk kisebb, ebben nagyobb arányképe jelen meg. De ami ennél sokkal fontosabb, sok oly költemény is, mely eddig sehol sem látott napvilágot. Bámily kiadásban az előfizetési csak a hat forint. A kézi kiadás részleteiben is lehet előfizetni. Az album-szerű kiadás február végén jelen meg. A kézi kiadásból két kötet már kész, kettő januárban, az utolsó kettő pedig február végén látandó napvilágot. Arany költeményeit ajánlunk tökéletesen felesleges. Más nemzet első rangú költőinek palotáikat épít, ami költőnknek nem lehetnek ily magas vágyaik. De annyit csak megkívánhatnak a nemzet fiaitól, hogy oly helyzetet biztosítsanak számukra, melyben anyagi gondtól menten nagy, a nemzetet dícsőítő red fényt árasztó művek alkotásának élhessenek.

* A „Magyar jogtudományi Hetilap” mely az ügyvédi egyletek eszméjét legelőször pendítette meg: szép elismerésben részesült, minthogy a „buda-péti ügyvédi egylet”-nek 10 tagu bizottmánya meleg szavakban köszönetét nyilvánította a nevezett lap szerkesztésének, az így körül tanusított buzgalmaért; egyszersmind felkérte a szerkesztőhöz, hogy addig, míg a közgyűlés az egyleti közönlony választásában végleges határozoi fog, az egyleti közönlonyeknek a „magy. sajt. hetilap”-ban szivesen tét engedjen. Figyelmeltetjük hazánk jogtudósait ezen kitüntetett szaklapra, melyre minden postahivatalnál előfizethetni: évenvedre 2 frtal, félve 1 frtal, egész évre 3 forintal.

* Brockhaus jelesebb kiadványai között épen most hirdeti Feszler magyaror történelmet, megemlítvén, hogy Horváth Mihály írta hozzá az előszót. Ugyancsak Brockhausnál Lipésben megjelen Horváth Mihály „Huszonöt é Magyarországi történetéből” című nagybucsi műve német fordításban. A berlini „Magazin für die Literatur des Auslandes” legutóbbi száma pedig, említvén Mészáros Lázár emlékiratát, kivonatokat igér belőle.

A lovaknál elkövetett csalások.

A lovaknál közönséges lécsiszár számos fortélyt szokott alkalmazni, melyek által közperegés, sőt annál is rosszabb lovak szinlet csinosabb külsőt nyernek, minek czélja az, hogy a tapasztalatlan vevő iteletere kedveken hothasson. E fogásokhoz tartoznak: a felszőrközinytetés, a szemöldök és ajk szőreinek kihúzása, a sörény és üstök szábhalyozása és befonása, fark kurtítása és végre a csüdű szőreinek eltávolítása.

A lökereskedő némely lovak patkólatlan állapotban vezet elő, mert a patkók eltávolítása által számos jelenlévő hiány eltitkoltatik, így például a patkóba vágás, e bokázás megszűnik, vagy lealább igen csöken a patkólatlan ló járása sokkal szabababb, könnyebb, mint a patkólté.

Silány lovaknál az eladó igen nagy haszonnal és ügyességel kezeli az ostort, melynek látására a lusta vevő közönséges ló is élénkül és gyors mozgásoknak tesz, mint a tapasztalatlan vevő jó vérenek, nemes tulajdonságának tulajdonit, mi azonban nem egyéb, mint büntetésről félelem, melyet az állat az illető tulajdonostól vagy segédétől már az istállóban is szenvedett a melynek ismétlésétől elővezetése tart. Hasonló hatásnak a sarkantyúk is, melyek úgyvagy használata által az állat rendes tartása, mozgása lényegesen megváltozik, szervezete kisebbszéri betegségnek (sántítás, bokázás, bokacsuklás, mervy járás, botlás) látatnána tétetnek; az állat magatartása, fejének, nyakának és farkának viselése minden nélkül lesz, mi annál feltűnőbbé válik, minél kevésbé használja a lovak sarkantyúit, azt azonban más által iparkodik helyettesíteni, így például igen lomha lónak alfordái táján a külső egy pár vonalvira fölmesztetik és a zsebnyílásba durva szőresz iverdarabok tétetnek, melynek a lábzsárral való érintése az állat nagy fájdalmat, tehát nagy nyugtalanságot s élenkséget árul el, mi gyakran elvenségeknek tekintetik. — Az állat nyugtalansága meg fokozatik ostorcsatogatás, zselokendölvel ijeszítés, kalapra kopogtatás, nyelvcsatogás és más ismert fortélyok által.

Igen gyakran alkalmazott csellóság a lovak borsozása, azaz a ló végbelinek borsporral behintése vagy bors szemeknek beleszítése: ezen, az érzékeny végbél taghdrtájára al-malmazott ingerre az illető állat keresztaját kinyitja, farkát fölemeli, a netalán össze álló hátsó végtagokat szőrelt természetű állása helyesebb lesz, lomha öreg lovak mozgékonyabbak, élénkebbek, sőt makacs állatok is egyidőre engedékenyekké válnak.

Végtré, utantóztó bélyegek felélesztésé is elég gyakran van igénybe, mely példánál közönséges lovak, kitűnő mensébelieknek adnak ki, így például a jelesebb cseh lovak meklenburgiaknak, a magyar vagy erdélyi ló persá vagy arablonak bélyegzetetik, a lovak külsőjével ismeretlen vevő pedig ily utantóztó bélyegzés által nem ritkán tetemesen megcsalatik.

A megbocsátható fogásokhoz sorolható az eladandó állatnak csinos szerzám által felczicosozása, minek következtében az állat külsője tetemesen nyer s némely hiányok is, tulságos szíjjazattal ellátott szerzám által eltartaknak; a fényes csat, a fényezés bór a vizsgáló figyelmet sok helyről elvonja, mely meztelenségében tekintve hiányos volna, a csinos és számos függelékkel ellátott kocsihím kis lovakat nagyobbakká, soványokat jóljáptakká tünet fel, s általában oly lovaknál, melyeknek szépségük emelésére a lökereskedőknek illyenmít fogásokhoz folyamodni kell, renulesen a szerzám az, mely nagyobb belbecsrel bír, mint a vele ellátott lovak.

Az ügyes lökereskedő a lovaglás fortélyát igen helyesen

fel tudja használni, ennek segedelmével képes helytelen testalkatású és tartású lovakat legkedvezőbb helyzetbe hozni; bizonytalan lépésű állatok ily egyen által biztos járásnaknak és hibátlanoknak tünnek elő. Az ugynevezett csillag nézű lovaknál melyek fejüket nagyon magasan tartják, sajátlagos fekézés által és a szokászi segitségével fejük tartásának szabályos helyzetet ad. Széylel álló, nehéző petyhüdt ful a homlokzsi magasabb helyezése által egymáshoz közelelt. A széles lapos homlokot kantarzáttal iparkodik elrejtetni. A rut csufakejét szorzi által takarja el, a szalomás nyak a sörény fésülése és befonása által vékonyabbnak látszik, a szárvanyakat kantarzárak és a szokászi rövidítése által szábhalyozza és rendes alakba hozza.

A lábakkal keresztelő lovat a lökereskedő előre és kissé oldal járátja, hogy a szemlölő az állat járását csak oldalról, nem pedig előlről vagy hátulról tekinthesse, mi által a hibás járás föl nem tünik.

Táncmester vagy tehénállású lovakat mindig ügyetve vagy vágatva mutat be s ekerülly a lassu menést, valamint a nyugodt állapotot is, melynek a hiba igen feltűnik. Híados vagy rut farku lovaknak idegen farkszőr köttetik fel, mi azonban most ritkán jön elő s különben is igen könnyen fölismérhető.

K. U.

Egyveleg.

* Gabonahámzó gép. Mezei gazdaságunk jövedelméből többé, mint régen el van ismervé, — a legczészerűbb eszközök közé tartozik az, hogy gabonánk lisztül vitéssék az elg-piaczokra. Ezen előfoga minden oly találmány, mely az örles-tökéletesítésre czélzó, nemzetgazdasági fontosságú. Maderspach János hazánkba oly gépet talált fel, mely a gabonából nyeredő liszt mennyiségét és tisztaságát minden eddigi örlesi mód közt a legnagyobb mértékben emelti. A gép „maghámozó-nak nevezetik s aránylag csekély ára és mind vízi-, mind gőzmalommal egyiránt alkalmazhatósága által is ajánlja magát; de ajánlja különösen az, hogy a gabonát teljesen megtisztítja a közle levő idegen tárgyaktól: portól, szemétől, polyvától, földtől és ezenkívül tökéletesen lehozza a buza- vagy rozs-magból az azt borító finom hártját, vagyis a korpat és a mag mekét végén levő szárlaka- és csiraféltől, valamint a finom lisztrészeket, oly módon, hogy a lisztrészek teljesen elmen maradnak meg mint az előttünk levő mustárk bizonyítják. Az ily módon megisztított gabona 14 százalékkal több lisztet ad, mint ha a tisztítás örles eddigi módjai szerint kezeltetik. Így pl. egy millió mássa lisztnél (s csak Budapest malmaiban több millió mássa örületik évenként) 140,000 másszál több liszt kerül ki, mint az eddigi módok szerint, melyeknél ezen 140,000 mássa elvész. A gép rövid leírása megjelent e napokban nyomtatásban Pesten Khór és Wein nyomdájában (dorotya-utca 14. sz.) A 8 lapra terjedő kis füzethez van csatolva a gép rajza.

* Ausztráliában, mint a „Hon” írja, az angol kormány szolgálataiban, mint tábori főorvos él egy hazánkba, dr. Kempf József, ki e 18,000 angol mérföldnyi távolban ritka és nagybucsi természetudományi kincsek gyűjtőjét nemzeti muzeum számára. Ha a szállításra szükséges 500 forint megküldik neki, akkor az egész nagyterékü gyűjteményét utnak indítja.

* Az osztrák-francia kereskedelmi szerződés által, mely január 1-jén lép életbe, a két ország kereskedelme egészen azon alpra helyezetik, melyet Franciaországban, Angol-, Olasz és Spanyolországban, a vámu-egylettel, Belgiummal, Hollandiával és a Svájcjal kötött szerződésai jelölnék ki. A szerződés 10 évre szól és letelte előtt 12 hóval mondató fel. A „Presse” több cikkeit idéz, melyekere Franciaország részéről a behozatali vám leszállítottat, de ezek kivétel nélkül gyártmányok levén, Magyarországot természetesen nem érdeklik. Ausztria jelenékeny engedélyeket tett, több közt, füstölt és beszóztott vészt, borokat, borcezetet, vajat, szappant s különböző ipartermelvényeket illetőleg.

* Egy 100 éves ember. Major Márton halt meg küzelebb Eszéken. Epen száz évet élt, egy nappal sem többet, vagy kevesebbet. Századik születése napján a templomba ment, koporsót vett, megfizette temetését, aztán lefeküdt ágyába és meghalt. Sejtelmé volt, hogy nem él többé.

* A hg. Esterházy sorsjegyek 60. húszán következé nyeroszámok sorsoltattak ki: 101371. sz. 40,000 forint, 128092. sz. 8000 frt, 102851. sz. 3000 forint, 4408. és 94717. sz. 1500 forint, 51765 114232 152197 és 167848. számok 500 forintot, 69937 95970 161147 164255 és 166902. számok 400 frt, 75202 82552 100622 108865 150788 168941 számok 200 frt, 4590 19167 24356 37381 42020 53119 66020 73312 78049 8532 85753 105141 111009 111811 137860 138967 139932 152280 és 160503 és 100 frt 8143 15673 16609 17148 18150 19805 25688 27710 30810 30858 33631 33660 34286 34492 36462 37538 41405 50765 50922 53814 56141 58131 60088 61480 67435 70155 75855 75755 81234 82911 85393 88107 90031 95306 100696 100820 101437 101499 101794 103211 105262 106111 113251 115373 117809 120522 128421 126187 128660 129382 130199 136191 138209 152246 153327 153788 164272 164753 169483 és 174176 számok 80 forint nyerne. Ezenkívül még 1950 szám huzatot, mely 70 forintot nyer.

Terménytár.

Debreczen. Decz. 24. (Kisicnyben.) Tiszta buza 5 frt 50 kr. kétszeres 4 frt 30 kr. roz 4 frt 05 kr. árpa 2 frt 70 kr. kukorica 3 frt 20 kr. zab 2 frt 40 kr. köles 2 frt 70 kr. Egy mássa szalonna 25 frt. 50 kr. széna 2 frt 35 kr. szalma 1 frt. 1 font szalonna 30 kr. disznóhús 12 kr. marhahús 13 kr. só 9 kr. 1 itcze disznószőr 40 kr.

Érményfalva. A decz. 20-án tartott heti vásáron a termények a telmít cikkek árát következők volt: Tiszta buza mérője 5 frt — kr. kétszeres 4 frt 40 kr. roz 3 frt 60 kr. tengeri 3 frt — kr. árpa 2 frt 60 kr. zab 2 frt 20 kr. kása vékaja 3 frt — kr. passuly vékaja 2 frt 80 kr. lenese itczéje 8 kr. borsó itczéje 8 kr. szalonna mássaja 26 frt. (V.)

H. Bözörmény. Decz. 24. — T. buza 4 frt 23 kr. kétszeres 4 frt 10 kr. roz 4 frt — kr. árpa 2 frt 50 kr. zab 2 frt 50 kr. tengeri 3 frt — kr. köles 2 frt 50 kr. 1 mássa szalonna 25 frt. 1 font szalonna 28 kr. 1 itcze disznószőr 40 kr. 1 font disznóhús 12 kr. 1 font marhahús 12 kr. 1 font só 10 kr. 1 mássa széna 3 frt — kr. mássa szalma 1 frt — kr.

Nagyvárad. Decz. 18. — T. buza 5 frt 23 kr. kétszeres 4 frt 20 kr. roz 4 frt 86 kr. árpa 2 frt 53 kr. zab 2 frt 20 kr. tengeri 3 frt 50 kr. köles — frt — kr. 1 mássa szalonna 26 frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 16 kr.

Tasnád. Decz. 21. T. buza 4 frt — kr. kétszeres 2 frt 80 kr. roz 2 frt 60 kr. árpa — frt — kr. zab 2 frt — kr. kukorica 3 frt — kr. 1 mássa szalonna 25 frt — kr. széna 1 frt — kr. 1 font marhahús 9 kr.

